

A kurzus kódja: BBN-FIL-401.11; FLN-233
A kurzus címe: Történelemfilozófia
A kurzus címe (angolul): Philosophy of History
A kurzus előadója: Erdélyi Ágnes
A kurzus helye és ideje: MUK i épület, 221; csütörtök 12:00 – 13:30

A kurzus előfeltétele(i): 18. és 19. századi filozófiatörténeti ismeretek
A jegyszerzés módja(i): szóbeli vizsga
Követelmények: a kötelező irodalom ismerete

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <p>Az előadások nagy vonalakban áttekintik a történelemfilozófiai gondolkodás történetét a 19. és a 20. században, bemutatják a 19. és 20. század fordulóján, valamint a múlt század közepén kialakult vitákat a német és az angolszász filozófiában, és részletesen elemzik a 20. század végi analitikus történelemfilozófia álláspontját.</p> <p>Témák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A modern történelemfilozófia kezdetei - Történelemfilozófiai álláspontok a 19. századi német filozófiában - Pozitívizmus és szellemtörténet - Viták a történelemfilozófiáról és a történeti tudományokról a 19. és 20. század fordulóján - Angolszász történelemfilozófia a 20. században - Viták a történelmi magyarázatról - Analitikus történelemfilozófia
--

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:	
Rousseau:	<i>Értekezés az emberi egyenlőtlenségek eredetéről.</i> In: <i>Értekezések és filozófiai levelek.</i> Európa, Budapest, 1978. 59-201. o.
Kant:	<i>Az emberiség egyetemes történetének eszméje világpolgári szemszögből.</i> In: Kant: <i>Történelemfilozófiai írások.</i> Ictus, 1996. 41-58. o.
Kant:	<i>Az emberi történelem feltehető kezdete.</i> In: uo. 87-103. o.
Schelling:	<i>A transzcendentális idealizmus rendszere.</i> Gondolat, Budapest, 1983. 353-383. o.
Fichte:	<i>A jelenlegi kor alapvonásai.</i> In: Fichte: <i>Válogatott filozófiai írások.</i> Gondolat, Budapest, 1981. 416-480. és 554-570. o.
Schiller:	<i>Mi az egyetemes történelem és mi végre is tanulmányozzuk?</i> In: <i>Schiller művészet- és történelemfilozófiai írásai,</i> Atlantisz, Budapest, 2005. 383-401. o.
Schiller:	<i>A fenségességről.</i> In: uo. 353-369. o. (Régi kiadás: <i>Schiller válogatott esztétikai írásai,</i> Magyar Helikon, Budapest, 1960. 85-105. o.)

- Hegel: *Előadások a világtörténet filozófiájáról.* „Az ész a történelemben”, Akadémia, Budapest, 1979. 13-138. o.
- Marx és Engels: *A német ideológia.* MEM, Kossuth, Budapest, 1969. Feuerbach-fejezet
- Marx és Engels: *A Kommunista Párt kiáltványa,* MEM, Kossuth, Budapest
- Jacob Burckhardt: *Világtörténelmi elmékedések,* Atlantisz, Budapest, 2001. 11-51. o.
- Nietzsche: *A történelem hasznáról és káráról.* Akadémia, Budapest, 1989. 27-100. o.
- W. Dilthey: *A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban.* Gondolat, Budapest, 1974. 61-69. o. és 198-247. o. (Új kiadás: Gondolat, Budapest, 2004. 11-15. o. és 92-121. o.)
- Karl Löwith: *Világtörténelem és üdvtörténet,* Atlantisz, Budapest, 1996. (Előszó, Bevezetés, Utószó)
- Reinhart Koselleck: *Elmúlt jövő,* Atlantisz, Budapest, 2003. (A Kora újkor elmúlt jövője, 17-40. o.; Történelem, történetek és formális időstruktúrák, 147-162. O.; Ábrázolás esemény és struktúra, 163-178. o.; 'Tapasztalati tér' és 'városzasi horizont' – két történelmi kategória, 401-430. o.)
- Odo Marquardt: *Az egyetemes történelem és más mesék,* Atlantisz, Budapest, 2001. (A megvádolt és fölmentett ember a XVIII. század filozófiájában, 101-129. o.; Az egyetemes történelem és más mesék, 251-275. o.)
- R. G. Collingwood: *A történelem eszméje.* Gondolat, Budapest, 1987. 49-62. o.
- A. C. Danto: *Analytical Philosophy of History.* Cambridge, 1965. (új kiadás: *Narration and Knowledge.* 1985.) 1-16. o. és 63-88. o. (magyar fordítása kéziratos formában megtalálható a tanszék könyvtárában, illetve a www.szv.hu honlapon)

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Kelemen János: *Az ész képe és tette.* Atlantisz, Budapest, 2000.
- R. G. Collingwood: *A történelem eszméje.* Gondolat, Budapest, 1987.
- Karl Löwith: *Világtörténelem és üdvtörténet,* Atlantisz, Budapest, 1996.
- B. Croce: „A történelem filozófiája”, in: *A szellem filozófiája. Válogatott írások.* Gondolat, Budapest, 1987. 549-639. o.
- Rudolf Bultmann: *Történelem és eszkatológia,* Atlantisz, Budapest, 1994.
- Hayden White: „A történelem terhe”, in: *A történelem terhe.* Osiris – Gond, 1997. 25-67. o.
- Walter Benjamin: „A történelem fogalmáról”, megtalálható: *Angelus Novus,* Magyar Helikon, Budapest, 1980. 959-974. o.

